

VIJF GRIEKSCHE MUNTGRAVEURS

DOOR J. H. JONGKEES *)

DE munten nemen een belangrijke plaats bij de Grieksche kunsthistorie in, omdat wij hierin een doorlopende serie origineele kunstwerken bezitten, die vooral van belang is waar wij van de sculptuur betrekkelijk weinig oorspronkelijks over hebben. Bovendien maakt de relatief lage handelswaarde de munten voor de meesten toegankelijk.

De Grieksche stempelsnijder had met een moeilijkheid te kampen die ons onbekend is: daar hij niet kon beschikken over de geperfectioneerde instrumenten van tegenwoordig, noch over de nu onmisbare reduceermachine, moest hij iederen stempel, varieerend tusschen 5 en 35 millimeter, apart snijden en van beelden voorzien. Dat hij deze taak met zulk een groote zorg en uiterste subtiliteit van gravure volbracht, moet onze bewondering wekken.

Ten aanzien van de vijf volgende beschouwingen over kunstenaars moet met grooten nadruk vooropgesteld worden, dat de volgorde der werken geenszins vaststaat, maar alleen waarschijnlijk is. Over de toewijzing van enkele stukken aan Phrygillos is het laatste woord nog niet geschreven.

EUMENES.

Syracuse biedt ons een rijke verscheidenheid van munten uit den Overgangstijd. Langzamerhand maakt hier de graveur zich los van de Archaïsche kunst, geleidelijk zien wij het muntbeeld levendiger worden, tot wij stukken bereiken, die reeds onder de bloeiperiode gerekend worden. De eerste graveur die dan (ca. 440) optreedt is Eumenes, wiens werkzaamheid zich uitsluitend tot Syracuse beperkte. De andere stempelsnijders hebben de kunstwaarde van hun stukken tot een onvergelykelijke hoogte opgevoerd; niet zoo Eumenes. Zijn munten vallen niet in het oog door hun schoonheid; integendeel zijn er nog veel aanmerkingen op het werk te maken. Maar waardoor Eumenes' stukken voor ons belang hebben, is zijn pioniersarbeid; wij mogen van hem geen kunstwerken eischen van de soort die zijn opvolgers schiepen.

De Arethusakop (afb. 1) verschilt weinig of niet van dien, welken wij nog tot den Overgang rekenen. Hij blinkt niet uit: leven- en uitdrukkingloos is hij gesneden in een weliswaar zeer zachten en soepelen, maar onregelmatigen stijl; de spitse neus en de te sterk op den voorgrond tredende lippen duiden nog op de oude stijfheid. Verder is het oog verkeerd geplaatst, het oor is te

*) De munten, waarvan bij de afbeeldingen geen Museum of collectie is vermeld, zijn in den handel.